

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

ІНСТРУКЦІЯ

**про порядок дій учасників освітнього процесу та працівників
НУБіП України у разі настання надзвичайної ситуації під час
воєнного стану**

КИЇВ 2026 р.

1. Загальні положення

Інструкція про порядок дій учасників освітнього процесу та працівників НУБіП України у разі настання надзвичайної ситуації під час воєнного стану» (далі - Інструкція) визначає порядок дій посадових осіб Національного університету біоресурсів і природокористування України (далі – НУБіП України), рекомендації, взаємодію та правила поведінки учасників освітнього процесу, а саме: здобувачів вищої освіти, науково-педагогічних, педагогічних та інших працівників щодо особистої безпеки у надзвичайних ситуаціях соціального та воєнного характеру.

Надзвичайна ситуація - обстановка на окремій території чи суб'єкті господарювання на ній або водному об'єкті, яка характеризується порушенням нормальних умов життєдіяльності населення, спричинена катастрофою, аварією, пожежею, стихійним лихом, епідемією, застосуванням засобів ураження або іншою небезпечною подією, що призвела (може призвести) до виникнення загрози життю або здоров'ю населення, великої кількості загиблих і постраждалих, завдання значних матеріальних збитків, а також до неможливості проживання населення на такій території чи об'єкті, провадження на ній господарської діяльності.

Виникнення надзвичайної ситуації, пов'язаної із застосуванням зброї може призвести до негативних наслідків, які безпосередньо можуть вплинути на здоров'я людей та нанести матеріальну шкоду будівлям та спорудам НУБіП України.

Необхідно пам'ятати, що виконання рекомендацій та правил, викладених в Інструкції, належним чином впливає на загальний результат позитивних дій керівництва НУБіП України, здобувачів, науково-педагогічних, педагогічних та інших працівників та запобігає ухваленню хибних рішень.

Учасники освітнього процесу, науково-педагогічні, педагогічні та інші працівники НУБіП України зобов'язані виконувати вимоги Інструкції та повинні знати:

- плани-схеми евакуації з навчальних корпусів;
- місця розташування найпростіших укриттів НУБіП України (далі – укриття, перелік укриттів наведено Додатку №1);
- порядок оповіщення і дій у разі повітряної тривоги.

2. Порядок дій при сигналі «УВАГА ВСІМ! ПОВІТРЯНА ТРИВОГА!»

При загрозі повітряної небезпеки вмикається сигнал «УВАГА ВСІМ! ПОВІТРЯНА ТРИВОГА!» шляхом включення електричних сирен, який

трансляється через систему централізованого оповіщення та дублюється через радіо, телебачення та телефонні застосунки.

Коменданти навчальних корпусів, завідувачі гуртожитків, працівники охорони та чергові забезпечують безперешкодний доступ до укриттів.

Під час евакуації заборонено користуватися ліфтами.

Учасники освітнього процесу, працівники негайно покидають навчальні та робочі місця і найкоротшим шляхом направляються до найближчого укриття. Покидаючи приміщення, відповідальна особа вимикає електроприлади, зачиняє вікна та двері. Здобувачів вищої освіти супроводжують викладачі, які проводили навчання.

Під час руху до укриття зберігати спокій.

Учасники освітнього процесу та працівники, які під час оповіщення сигналу «УВАГА ВСІМ! ПОВІТРЯНА ТРИВОГА!» знаходились на вулиці (за межами навчальних корпусів, гуртожитків та службових приміщень) повинні самостійно рухатись до найближчого укриття.

Учасники освітнього процесу та працівники при знаходженні в укритті зобов'язані:

- зайняти місце в укритті;
- дотримуватись правил техніки безпеки;
- підтримувати порядок у приміщеннях найпростішого укриття;
- виконувати вказівки відповідальних осіб (керівників служб, викладачів, комендантів), які можуть надавати важливі поради та інструкції для збереження безпеки;
- залишати укриття лише з дозволу відповідальної особи;
- у разі необхідності евакуації з укриття, дотримуватись вказівок та наступної послідовності: спочатку на поверхню виходять люди, які можуть надати допомогу тим, хто не в змозі вийти самостійно, а потім евакуюються інші особи.

Після отримання сигналу «УВАГА ВСІМ! ВІДБІЙ ПОВІТРЯНОЇ ТРИВОГИ!», здобувачі у супроводі викладача спокійно залишають укриття та повертаються (згідно з розкладом занять) до аудиторій навчальних корпусів або гуртожитків, а працівники до своїх службових приміщень.

3. Порядок дій у разі повідомлення про замінування

Отримання інформації про замінування (навчального корпусу, гуртожитку, службової будівлі) можливе з різних джерел: електронна пошта, телефон, поштове повідомлення та інше. Посадова особа, яка отримала цю інформацію повідомляє безпосереднього керівника, який доводить цю інформацію ректору або особу, що виконує його обов'язки. Керівництво НУБіП України або відповідальна особа повідомляє поліцію про замінування до МВС України за номером "102".

Після отримання інформації про замінування ректор НУБіП України призначає начальника оперативного штабу (з числа проректорів) до складу якого входить керівництво ННІ або факультетів навчального корпусу, в якому відбувається надзвичайна ситуація. Також до складу штабу долучаються начальник відділу комплексної безпеки та начальник відділу з надзвичайних ситуацій.

Ректор оцінює ступінь загрози і особисто приймає рішення про необхідність проведення евакуації здобувачів освіти та працівників.

У разі прийняття рішення про евакуацію та визначення подальших дій, ректор НУБіП України:

- віддає розпорядження начальнику відділу з комплексної безпеки про посилення контролю оперативною групою відділу місця надзвичайної ситуації та забезпечення охорони навколо будівлі разом з комендантом, черговими та ланками охорони громадського порядку (ланки цивільного захисту ННІ або факультету);

- приймає доповіді від керівника оперативного штабу про хід евакуації та термін завершення заходів;

Після отримання розпорядження про початок евакуації, учасники освітнього процесу та працівники зобов'язані :

- вимкнути комп'ютери та інші електроприлади в аудиторіях, лабораторіях та в службових кабінетах;

- провести огляд робочого місця (приміщення) з метою виявлення підозрілих предметів (у разі виявлення підозрілого предмета забороняється його торкати або рухати з місця та терміново доповісти керівнику), зачинити вікна, забрати особисті речі та покинути приміщення.

- здобувачі освіти, під керівництвом викладачів та відповідальних осіб евакуюються відповідно до планів-схем евакуації з будівлі та організовано направляються до визначених керівництвом ННІ або факультетів місць збору (на відстань не ближче 100 метрів від будівлі).

Після прибуття оперативної групи працівників Голосіївського РУП ГУНП у м. Києві , начальник оперативного штабу доповідає начальнику оперативної групи Голосіївського РУП ГУНП у м. Києві про ситуацію та узгодження подальших дій. Після прийняття рішення про огляд будівлі працівниками Голосіївського РУП ГУНП у м. Києві, визначається необхідність супроводження працівниками НУБіП України та порядок відкриття службових приміщень для огляду і їх закриття після його закінчення.

За результатами огляду приміщень будівлі складається акт за встановленою формою. Акт підписує начальник оперативної групи Голосіївського РУП ГУНП у м. Києві та начальник оперативного штабу НУБіП України розписується у тому, що він ознайомлений з результатами огляду.

Ректор приймає рішення про повернення до освітнього процесу після доповіді начальника оперативного штабу за результатами перевірки будівлі оперативною групою Голосіївського РУП ГУНП у м. Києві.

4. Дії учасників освітнього процесу у разі одночасної повітряної тривоги та повідомлення про мінування закладу освіти

4.1. Заклад освіти заміновано або його окремі службові будівлі чи гуртожитки, учасники освітнього процесу перебувають у безпечному місці за межами закладу, і надходить сигнал «УВАГА ВСІМ! ПОВІТРЯНА ТРИВОГА!»:

- у разі повідомлення про «Повітряну тривогу», необхідно керуватися вимогами розділу 2. цієї Інструкції;
- якщо оперативна група Голосіївського РУП ГУНП у м. Києві завершила обстеження і не виявила вибухонебезпечних предметів – ректор НУБіП України або уповноважена ним особа, за результатами складеного Акту обстеження, приймає рішення про повернення до освітнього процесу;
- якщо оперативна група Голосіївського РУП ГУНП у м. Києві не завершила обстеження – то керівництво ННІ та факультетів організовує евакуацію учасників освітнього процесу в найпростіші укриття найближчих навчальних корпусів.

4.2. Учасники освітнього процесу та працівники вже знаходяться в найпростішому укритті, після сигналу «УВАГА ВСІМ! ПОВІТРЯНА ТРИВОГА!», і надходить повідомлення про мінування цього укриття:

- у разі повідомлення про замінування, необхідно керуватися вимогами розділу 3. «Порядок дій у разі повідомлення про замінування» цієї Інструкції;
- ректор НУБіП України ухвалює рішення про подальший вихід із укриття або залишення в ньому, зважуючи ризики мінування проти ризиків, пов'язаних із перебуванням поза укриттям під час тривоги;
- у разі неможливості безпечної евакуації вживаються заходи щодо залишення учасників освітнього процесу в місці їх перебування до отримання додаткових вказівок від поліції/ДСНС.

5. Дії у разі загрози терористичного акту в НУБіП України

5.1. Дії посадових осіб НУБіП України при отриманні інформації про вчинення (загрозу вчинення) діяння з ознаками терористичного акту

1. Посадова особа НУБіП України при отриманні інформації про вчинення (загрозу вчинення) діяння з ознаками терористичного акту негайно

доповідає своєму керівництву, який в свою чергу терміново інформує ректора НУБіП України або особу яка його заміщує;

2. Ректор НУБіП України сам особисто, або через чергового негайно повідомляє про подію чергову частину Голосіївського районного управління поліції: (044) 525-65-60 або (044) 525-04-04, безкоштовна гаряча лінія СБ України – 1516 (в Додатку №2 наведено телефони екстрених та аварійних служб у Голосіївському районі);

3. Особа, яка повідомляє про вчинення (загрозу вчинення) діяння з ознаками терористичного акту повинна надати наступні данні* (відповідно передавати їх в органи Національної поліції – СБ України):

- джерело отримання інформації;
- час і точне місце події (адреса);
- характер діяння (вибух, погроза вибуху, захоплення заручників чи інше);
- об'єкт посягання;
- кількість заручників, наявність потерпілих, місце перебування тих або інших;
- кількість терористів, їх вимоги, озброєння, прикмети чи установчі дані;
- обстановка, що склалась на останній час на об'єкті посягання;
- заходи, які вжиті адміністрацією або присутніми з реагування на подію.

**Відсутність повних даних не звільняє посадову особу від термінової доповіді.*

4. Особа, яка повідомила територіальний орган Національної поліції, СБ України повинна записати час і прізвище особи того чи іншого органу, яка прийняла повідомлення.

5. Ректор НУБіП України або особа, що виконує його обов'язки, після отримання повідомлення та доведення інформації до правоохоронних органів повинна організувати:

- посилення охорони і пропускного режиму наявними силами;
- терміновий збір заступників для формування оперативного штабу;
- надання допомоги потерпілим;
- зустріч сил правоохоронних органів.

6. Надалі ректор НУБіП України або особа, що виконує його обов'язки, у питаннях, пов'язаних із проведенням антитерористичних заходів, діє відповідно до вказівок керівника АТЦ при СБ України.

5.2. Порядок дій при виявленні підозрілого предмета з ознаками вибухового пристрою в будівлі або на території НУБіП України:

- негайно припинити будь-які дії поруч з виявленим предметом, зупинити всі роботи, вимкнути обладнання та техніку;
- звернути увагу оточуючих людей на небезпеку та ініціювати їх відведення на максимально безпечну відстань, але не менше ніж 100 м. При цьому слід зберігати спокій та рівновагу, намагатися не провокувати паніку. У

разі необхідності надати допомогу у залишенні небезпечної зони літнім людям, дітям та особам з інвалідністю;

- терміново повідомити про знахідку безпосереднього керівника та зателефонувати до національної поліції та аварійні служби за телефонами 101, 102 та дати максимально детальний опис виявленого предмету і ситуації що склалася;

- за можливості, позначити місце виявлення предмету за допомогою підручних засобів;

- до прибуття спеціальних служб вжити заходів для обмеження доступу людей до небезпечної зони. При цьому необхідно залучати представників комунальних служб, служб охорони установ та підприємств, які знаходяться поруч;

- запам'ятати та, за можливості, зафіксувати обставини виявлення предмета, час виявлення, місце розташування, його зовнішній вигляд, характерні ознаки. Звернути увагу на осіб які можуть бути причетні до залишення виявленого предмету, запам'ятати їх прикмети. Для надійної фіксації важливої інформації доцільно застосовувати засоби фотографування за їх наявності.

- обов'язково дочекатися в безпечному місці прибуття представників спеціальних вибухотехнічних або піротехнічних служб та особисто передати фахівцям наявну інформацію стосовно предмету.

УВАГА! КАТЕГОРИЧНО ЗАБОРОНЯЄТЬСЯ:

- торкатися вибухонебезпечного або підозрілого предмета, зрушувати його з місця, проводити будь-які маніпуляції з ним.

- будь яким чином впливати на предмет, піддавати його механічному, термічному, акустичному, світловому або іншому впливу.

- самотійно відкривати та перевіряти підозрілі сумки, коробки, валізи.

- намагатись самотійно знешкоджувати вибухонебезпечний предмет.

- використовувати поруч з предметом відкритий вогонь, палити, використовувати електронагрівальні прилади.

- користуватися поруч з предметом засобами радіозв'язку, мобільними телефонами та іншими приладами що передають радіосигнали.

ПАМ'ЯТАЙТЕ! Знешкодити вибуховий пристрій або локалізувати вибух можуть лише підготовлені спеціалісти після виведення людей із небезпечної зони.

ОЗНАКИ, ЩО МОЖУТЬ ВКАЗУВАТИ НА НАЯВНІСТЬ ВИБУХОВОГО ПРИСТРОЮ:

- виявлення в громадських місцях, транспорті сумок, валіз, пакунків, коробок та інших предметів, які залишені без нагляду власників;

- наявність на виявленому предметі ознак стандартних бойових припасів, піротехнічних виробів, або їх частин;
- виявлення елементів тари, упакування, оболонок, обгортки, етикеток від зарядів вибухових речовин та засобів підризу промислового виготовлення з відповідним маркуванням;
- наявність на виявленому предметі частин та деталей, які не відповідають його прямому призначенню;
- наявність на виявленому предметі мобільного телефону, радіостанції, або інших пристроїв, здатних приймати радіосигнали;
- наявність на виявленому предметі електричних дротів, фрагментів електричних схем, антен, світлових індикаторів, ізоляційної стрічки, тощо, які не відповідають призначенню предмета, або функція яких незрозуміла;
- наявність дроту, нитки або мотузки яка відходить від виявленого предмета;
- виявлення предметів які не відповідають навколишній обстановці, або походження яких незрозуміло;
- підозрілі звуки які лунають від виявленого предмета (звук ходу механічного годинника, звук роботи вібраційного механізму або дзвінка телефону, інші періодичні звуки);
- наявність різкого запаху паливно-мастильних матеріалів, ацетону або інших хімічних речовин, що йде від виявленого предмета;
- незвичайно велика маса предмета, яка викликає підозру;
- наявність електричних дротів, мотузок на воротах, дверях, вікнах і інших конструкціях, що відкриваються;
- автотранспорт припаркований в підозрілих місцях, залишений на занадто довгий час, перенавантажений автотранспорт;

– місця локального ремонту дорожнього покриття та стін будівель, свіжопофарбовані, свіжоскопані місця, причину появи яких складно пояснити.

ПАМ'ЯТАЙТЕ! Зовнішній вигляд саморобного вибухового пристрою, часто, приховує його справжнє призначення. У якості маскування для вибухових пристроїв використовуються такі звичайні побутові предмети як пакети, коробки, сумки, згортки, іграшки, предмети побуту та ін.

ПАМ'ЯТАЙТЕ, що дзвінки за номерами телефонів аварійних служб

101 (ДСНС);

102 (Поліція);

103 (Швидка медична допомога);

104 (Аварійна служба газу) безкоштовні з будь яких телефонів та можливі навіть за відсутності коштів на рахунку.

Рекомендовані зони евакуації та оточення при виявленні вибухового пристрою або підозрілого предмету:

Граната РГД-5

50 метрів

Граната Ф-1

200 метрів

Міна МОН 50 (90)	200 метрів
Міна МОН 100 (200)	300 метрів
Тротилова шашка вагою 200 г	45 метрів
Тротилова шашка вагою 400 г	55 метрів
Алюмінієва банка (з-під пива)	60 метрів
Саморобний вибуховий пристрій	200 метрів
Артилерійські боєприпаси	500-1200 метрів
Коробка 300x200x150	300 метрів
Дипломат	500 метрів
Легковий автомобіль	580 метрів
Мікроавтобус	920 метрів
Вантажний фургон	1240 метрів

5.3. Порядок дій при надходженні погрози терористичного характеру телефоном

Приймаючи анонімне телефонне повідомлення про можливе здійснення актів тероризму необхідно пам'ятати, що вони несуть важливу криміналістичну інформацію, тому в розмові з анонімом необхідно запам'ятати і зафіксувати на папері якнайбільше даних, а саме:

– зафіксуйте дату, час і тривалість анонімного повідомлення, місце установки та номер телефону, на який воно надійшло, приналежність конкретному підрозділу і співробітнику;

– під час розмови прийміть заходи до запису фонограми анонімного повідомлення, визначення номера телефону анонімного абонента шляхом використання технічних можливостей даного телефонного апарата. При відсутності таких можливостей через співробітників, що знаходяться поруч, спробуйте повідомити про анонімне повідомлення чергового об'єкту (службу безпеки, охорони), правоохоронні органи;

– при одержанні анонімного повідомлення спробуйте «зав'язати розмову» з анонімом і з'ясувати конкретну інформацію про його особу, професію, місце перебування і, якщо можливо, схилити до добровільного відмовлення від задуманої акції. У будь-якому випадку постарайтесь під час розмови отримати відповіді на наступні запитання:

- куди, кому, за яким телефоном дзвонить ця особа?
- які конкретно (дослівно) вимоги вона висуває?
- висуває вимоги особисто, виступає в ролі посередника або представляє якусь групу осіб?
- на яких умовах згодна відмовитись від задуманого?
- як і коли з нею можна зв'язатися?
- кому Ви можете або повинні повідомити про цей дзвінок?

При цьому намагайтеся добитись від особи, що телефонує, максимально можливого проміжку часу для прийняття Вами та Вашим керівництвом рішень або здійснення якихось контрзаходів;

- після закінчення розмови з анонімом негайно повідомте про її зміст своєму керівництву або черговому, а у разі неможливості встановлення зв'язку з ними особисто територіальні органи Національної поліції та СБ України;

- пригадайте та складіть детальний опис висловлених погроз або повідомлень про передбачувані акти тероризму, а також висунутих ультиматумів та інших вимог;

- усі дані про зміст погроз або вимог, викладених анонімним абонентом, характеристику його голосу, мови, манери викладу погроз і вимог повідомте своєму керівництву (черговому об'єкту, відповідальним особам служб безпеки, охорони) чи представникам правоохоронних органів;

- для уникнення поширення чуток і паніки обговорювати отриману від аноніма інформацію з іншими співробітниками не рекомендується;

- при надходженні погрози на телефонний апарат з автоматичним визначником номера і звукозаписним пристроєм, відразу після завершення розмови з анонімом витягніть касету (магнітний носій інформації) з аудіозаписом і прийміть заходів щодо її збереження. Негайно встановіть на її місце нову касету для запису можливого наступного дзвінка зловмисника.

5.4. Порядок дій при надходженні погрози терористичного характеру в письмовій формі

Погрози в письмовій формі можуть надійти як поштою так і в результаті виявлення різного роду анонімних матеріалів (записки, надписи, електронна пошта, інформація, що записана на дискеті тощо). У разі виявлення такої інформації:

- поведіться з матеріалом максимально обережно, помістіть його в чистий, що щільно закривається, поліетиленовий пакет або файл (край яких доцільно скріпити скотчем або степлером) та помістіть в окрему жорстку папку;

- намагайтеся не залишати на документі відбитків своїх пальців. Користуйтеся пінцетом або беріть документ торкаючись лише його країв;

- якщо документ надійшов у конверті, його відкриття здійснюється лише з правої чи лівої сторони обережним відрізанням країв ножицями;

- зберігайте все: сам документ з текстом, будь-які вкладення, конверт та упаковку, нічого не викидайте;

- не збільшуйте коло осіб, ознайомлених зі змістом документу;

- упаковані вказаним способом анонімні документи надайте правоохоронним органам з супровідним листом, в якому мають бути зазначені конкретні ознаки анонімних матеріалів (вид, кількість, у який спосіб і на чому виготовлені, з яких слів починається і якими закінчується текст, наявність підпису та т.ін.), а також обставини, пов'язані з їх розповсюдженням, виявленням або отриманням;

– анонімні документи не повинні зшиватися, склеюватися, на них не дозволяється робити підписи, підкреслювати чи обводити окремі місця в тексті, писати резолюції та вказівки, також забороняється їх м'яти та згинати.

ПАМ'ЯТАЙТЕ! При виконанні резолюцій та інших надписів на супровідних документах не повинно залишатися слідів тиску на анонімних матеріалах.

Реєстраційний штамп проставляється лише на супровідних листах організації і заявах громадян, що передали анонімні документи до інстанцій.

5.5. Порядок дій у випадку вибуху на території об'єкта

У випадку вибуху необхідно негайно організувати і забезпечити виконання наступних основних заходів:

- терміново повідомити керівництво НУБіП України, негайно викликати пожежних, швидку допомогу та поліцію;
- організувати евакуацію персоналу із зруйнованих або ушкоджених вибухом приміщень;
- до прибуття служби швидкої допомоги забезпечити надання постраждалим первинну медичну допомогу;
- відключити подачу електроенергії, газу, води, тепла в ушкоджені вибухом приміщення;
- оточити місце вибуху силами служб охорони, безпеки і забезпечити його ізоляцію до прибуття компетентних органів;
- наявними силами організуйте огляд прилеглої території з метою виявлення інших закладених вибухових пристроїв;
- при виникненні пожежі вжити заходів щодо його гасіння власними силами і наявними протипожежними засобами.

При підготовці Інструкції були використанні наступні матеріали:

1. Кодекс цивільного захисту України
2. Лист МОН України від 15.10.2025 року №1/21574-25 Методичні рекомендації
3. Лист МОН України від 21.03.2025 року №1/5626-25 Про надання рекомендацій

Додаток №1

Перелік найпростіших укриттів базового закладу НУБіП України

Додаток №2
Телефони екстрених служб